

Vårt Land nett 26.01.22

Krigen får kirkene i Etiopia til å samarbeide tettere

BESØKTE ETIOPIA: Noe av det som gjorde inntrykk på preses Olav Fykse Tveit, er at den lutherske, ortodokse og katolske kirken nå vil samarbeide tettere for at etiopiere kan leve sammen på tvers av konfliktene.

OPPDRAK FORSONING: Dagfinn Høybråten, generalsekretær i Kirkens Nødhjelp, erkebiskop Abune Aregawi i den etiopiske ortodokse kirken, Olav Fykse Tveit, preses i Den norske kirke, og Berit Hagen Agøy, generalsekretær for Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, snakket sammen om hvordan kirkene kan jobbe sammen om fredsbygging og humanitært arbeid, da de tre norske var på besøk i Etiopia nå i januar. (Hilina Abebe/Kirkens Nødhjelp)

Av Turid Sylte, journalist26/01/2022 18:01

– Det var sterkt å møte denne viljen til å gå videre og ikke la seg knekke av krigshandlingene som de er rammet av, sier Olav Fykse Tveit.

Han er nettopp tilbake fra et besøk i Etiopia. Som preses for Den norske kirke var han invitert dit av lederne i den etiopiske ortodokse kirken. Han møtte også ledere for den lutherske Mekane Yesus-kirken og den katolske kirken, og dessuten muslimenes stormufti og Etiopias freds- og sikkerhetsminister.

– Det var et veldig spesielt besøk. Ingen vet hvordan dette utvikler seg. Det kan bli verre før det blir bedre, men det er en fornyet vilje fra kirkene til å legge sin tyngde i vektskåla for humanitær bistand og fredsarbeid. Kirkens Nødhjelp er en av deres viktigste og pålitelige partnere, fikk vi vite, sier Fykse Tveit.

FEST: 19. januar feiret ortodokse kristne i Etiopia Jesu dåp, en av de største høytidene. (Hilina Abebe/Kirkens Nødhjelp)

Oppretter felles plattform

Under besøket gjorde den katolske, ortodokse og lutherske kirken det klart at de nå gjenoppretter en plattform for å samarbeide om humanitær innsats, og være en partner for myndighetene som kan bidra uten å ta side. Dette understreket de i et møte med Etiopias tidligere freds- og sikkerhetsminister Binalf Andualemsom Fykse Tveit var med på.

– Jeg synes det var sterkt at kirkene nå var så tydelige på at de må være de som tar et annet grep på dette, og spør: Hvordan skal vi forsones med hverandre og leve sammen, sier Fykse Tveit.

Den ortodokse kirken i Etiopia er ikke et resultat av utenlandsk misjon, men en etiopier som ble døpt på Gazastripen av en av Jesu disipler. Det er noen linjer her som gjør deg ydmyk.

— Dagfinn Høybråten

Kjerne i kristen tro

Fykse Tveit mener dette samarbeidet er ytterst viktig.

– Disse kirkene har folk og menigheter i omtrent alle provinser og kan snakke som et større nettverk enn alle andre. I tillegg har de et budskap som bygger på at vi er kalt til fred og forsoning.

I befolkningen tilhører så godt som alle en tro. 30 prosent er muslimer, resten tilhører stort sett en av de kristne kirkene.

Mekane Yesus-kirken har rundt 11 millioner medlemmer. Den ortodokse etiopiske kirken har rundt 60 millioner. Begge kirkene dekker ulike etnisiteter. Spenningene i landet merkes i kirkene også.

Fykse Tveit er tidligere generalsekretær i Kirkenes Verdensråd, som på en av sine generalforsamlinger hadde som tema: «Kristi kjærlighet beveger verden mot forsoning og enhet».

– Det er dette det handler om i Etiopia: Hva kan få oss som mennesker til å komme forbi denne hatretorikken, krigshandlinger og vold som vi ser der? Hvis ikke vi som kristne og kirker har et slikt budskap, hvem skal da ha det?

Ribbet og ramponert

En av dagene gikk turen til byen Dessi i regionen Amhara, som grenser til Tigray i nord. Amhara er en av regionene som de siste månedene har vært preget av bølger av krig og okkupasjon.

Fykse Tveit fikk se sykehuset som vanligvis betjener en befolkning på tre millioner mennesker. Dører og vinduer var knust og borte, og alt av utstyr stjålet eller ødelagt. Det samme var å se på universitetet for 26.000 studenter som samarbeider med norske NTNU: Bygninger ramponert, alt av utstyr var borte. Skoler og helsestasjoner var også plyndret og ødelagt.

– I disse krigshandlingene har det vært et voldsomt anslag mot sivilsamfunnet, som rammer de svakeste i samfunnet. Vi kunne se hva TPLF-styrkene har holdt på med, som er underrapportert fordi media ikke har sluppet til der. Det er dokumentert at det er store krigsforbrytelser på begge sider. Vi fikk se eksempler på hvordan en borgerkrig rammer, sier Fykse Tveit.

Vil ikke overlate Etiopia til seg selv

Han mener behovene er store, for nødhjelp, utviklingsarbeid og bearbeiding av traumer.

– Det er viktig at ikke Etiopia blir overlatt til seg selv. At man retter kritikk mot hvordan ting har blitt gjort, må ikke bli til at man kutter ut støtten, men heller gjør mer, sier Fykse Tveit.

Preses understreker at i Etiopia har ikke religion har vært brukt til å skape motsetninger.

– Muslimer og kristne har levd godt sammen. Men noen har nå forsøkt å helle bensin på det bålet også. En del moskeer er blitt ødelagt. Men det er en bevissthet blant muslimske og kristne ledere om å arbeide for å unngå splittelse.

FREDSBYGGERE: Dagfinn Høybråten møtte medlemmer av fredskomiteen i byen Ataye i Amhara-regionen i Etiopia, et område som har merket krigen på kroppen. (Hilina Abebe/Kirkens Nødhjelp)

Har beskyttet andre sivile

Kirkens Nødhjelp tilrettela Fykse Tveits tur, og generalsekretær Dagfinn Høybråten var med på turen. Høybråten besøkte selv byen Ataye, der den ortodokse kirken støttet av Kirkens Nødhjelp driver fredsbygging.

Han ønsket særlig å møte folk som er berørt av krigen, lytte til deres historier om vold og overgrep og se de fysiske ødeleggelsene.

– Disse menneskene har brukt det de har bygget opp av kunnskap og kapasitet til å dempe konflikter og avverge både materiell, men ikke minst menneskelig skade. Dette er folk som med livet som innsats har stått opp mot overgrep og tatt ansvar for å beskytte andre sivile på tvers av tro og etniske grupper.

Vipper mellom krig og fred

Høybråten ser nå et land som står og vipper, enten mot mer krig eller mot fred. Han mener kirkene er viktige fordi det ikke er så mange strukturer i Etiopia som når så bredt og går på tvers. Han understreker at Etiopia er et samfunn der omtrent alle tilhører en tro.

– Ved at de er til stede overalt, har de også en kapasitet til å ta vare på folk, trøste, drive sjelesorg og gi psykososial støtte, som det kommer til å være stort behov for framover, enten det blir en ny omdreining for krigen eller nasjonal dialog som mange jobber aktivt for nå.

Håpet i øynene

De siste dagene har det vært meldt om problemer med å få inn matforsyninger til regionen Tigray. Meningene er delte om hva som er stopperen, om det er den ene eller andre parten. Fykse Tveit og Høybråten hadde også ønsket å komme inn i Tigray, men det var ikke mulig nå langs den ene ruta inn i Tigray.

Ifølge Høybråten er det elementer av forskjellige ting som hindrer matforsyninger inn i Tigray.

– Det er en fortvilt situasjon hvor menneskers grunnleggende behov blir hindret i å bli ivaretatt. Mennesker som har behov for alt fra mat, vann, beskyttelse, utstyr og medisiner - de behovene finnes i ulike deler av Etiopia og ulike deler av Nord-Etiopia, men det er ekstra kritisk at tilgangen til Tigray nå er begrenset.

For Høybråten var det sterkt å høre skildringene fra enkeltmennesker og se de meningsløse ødeleggelsene av infrastruktur.

– Det som kanskje er viktigst, er at dette er et folk som har levd gjennom mange kriser og konflikter og har en motstandskraft og vilje til å reise seg. Å se det i folk, gjorde sterkt inntrykk.